

Onvervangbaar, uniek en van de hele wereld

Het *Schachgesellschaft Zürich* heeft het 200-jarig bestaanfeest groots gevierd, onder andere met een simultaan met acht schaakgrootheden.

De acht simultaangevers, matadores die het schaken in de wereld in de laatste veertig jaar gezicht hebben gegeven, speelden tegen elk 25 man. In totaal dus 200 partijen, voor elk jaar van het bestaan van het *Schachgesellschaft* een tje. Zoveel (voormalige) wereldkampioenen zijn nog zelden bij elkaar geweest. De grootste attractie was natuurlijk Gary Kasparov, de misschien wel beste schaker aller tijden. Nadat hij zich enkele jaren geleden uit het wedstrijdschaak terugtrok, speelt hij nog maar zelden. Maar eerzuchtig is hij nog altijd; zoiets zit tot de laatste adem in elke vezel. Als hij schaakt, wil hij winnen, tegen wie dan ook. Hij scoorde in de simultaan 23-2 en we zullen zo meteen een partij van hem zien waaruit blijkt dat hij nog weet wat matzetten is! De andere (voormalige) wereldkampioenen en FIDE-kampioenen die in Zürich kwamen opdraven, waren Anand, Karpov, Kramnik, Spassky, Ponomarev en Topalov. Ook good-old Vik-

tor Kortschnoi was van de partij. Hij is nooit echt wereldkampioen geweest, maar bij Kortschnoi ben je al gauw geneigd om een oogje dicht te knijpen en hem de eer te gunnen om samen met de kampioenen op te treden. Hij was tenslotte vice-wereldkampioen 1978-1985 en senioren-wereldkampioen 2006-2007. Kortschnoi, 78 jaar, is al sinds 1956 grootmeester en eigenlijk al bij leven een legende. De simultaanwedstrijden wer-

den overigens becommentarieerd door cabaretier Matthias Deutschmann. Hij maakte een mooie opmerking die er vrij vertaald op neerkomt dat het schaakspel uiter-

mate geschikt is voor plaatsing op de Werelderfgoedlijst. Werelderfgoed is cultureel en natuurlijk erfgoed dat wordt beschouwd als onvervangbaar, uniek en eigendom van de hele wereld, en waarvan het van groot belang wordt geacht om te behouden. Zo is het. En het mooie is ook dat alle partijen bewaard blijven omdat de spelers elke zet noteren. Zoals de partij uit de simultaan tussen Kasparov en Gähwiler.

ZIE DIAGRAM 1

34.Pf6+ en wat zwart nu ook doet, mat is niet meer te voorkomen 34...Kh8 35.Th5 en zwart geeft op (1-0), hij ziet dat hij hoe dan ook mat gaat.

Ponomarev - Mäser

Simultaan Zürich

ZIE DIAGRAM 2

Wit speelt nu 22.Te7

Een verrassende zet, want tenslotte zou je denken dat de toren op e1 zou moeten blijven om zijn collega op a1 te beschermen. Maar na 22...Dxa1+ 23.Kh2 staat zwart op verlies, want na 23...f5 24.c3 kan hij g7 niet meer dekken. Dus sloeg zwart niet op a1, maar speelde 22...f5 In het verdere verloop bezwijkt zwart uiteindelijk onder de zware druk: 23.Tae1 Df6 24.Tie5 d4 25.f4 Kh8 26.a3 Dg6 27.Kf2 Df6 28.Dc5 h5 29.Dxd4 Tb8 30.Le2 h4 31.De3 Tb7 32.Te8 Tbf7 33.Dc5 hxc3+ 34.Kxc3 Lb7 35.Lh5 g6 36.T8e6 gxh5 37.Txf6 Txf6 38.Dd4 Le4 39.Kh4 T8f7 40.Te6 (1-0)

In Hilversum werd het Intomart Gfk toernooi gehouden. Een pareltje werd er op het bord getoverd door Dimitri Reinderman. Reinderman - Strating

ZIE DIAGRAM 3, de stelling na 26...Kd6 27.Pg6!!
Een weldoordacht dameoffer, te mooi om waar te zijn.
27...Dxf7 28.Lf4+ e5 29.Lxe5+! Pxe5 30.dxe5+ Ke6 31.Tc6+ Ld6 32.Txd6 mat (1-0)

Diagram 1

Diagram 2

Diagram 3

Sjef Gulpers (SV Schaesberg) overleden

Op 85-jarige leeftijd is Sjef Gulpers uit Landgraaf overleden, erelid van SV Schaesberg en drager van de gouden erespeld van de KNSB. Hij werd gisteren begraven.

De naam Sjef Gulpers is onverbrekkelijk verbonden geweest aan de vereniging SV Schaesberg gedurende een periode van ongeveer zeventig jaar, want zó lang was hij lid van deze club. Hij was sinds de jaren vijftig zeker veertig jaar lang een van de steunpilaren van het eerste team. Op zijn initiatief werd in de jaren negentig bij SV Schaesberg een middagcompetitie in het leven geroepen, waar hij zelf ook met veel plezier aan deelnam. Door zijn zwakke gezondheid was hij de laatste jaren helaas niet meer in staat om daar aan deel te nemen en om die reden moest hij ook de interne competitie laten schieten.

We troffen een artikel van hem aan in de jubileumuitgave '50 jaar schaken in Schaesberg' (1936-1986). In die uitgave wordt een artikel aangehaald van de hand van Sjef Gulpers dat werd gepubliceerd in een clubblad in 1977. Gulpers gaf daarin een fraaie schildering van de sfeer op een clubavond in de beginjaren

van de vereniging, toen hij als jonge jongen lid werd en op de eerste clubavond zijn ogen uitkeek. De volgende tekst is een citaat uit dat artikel:

'De lange wachttijden in de kapsalon brachten mij in contact met de schaaksport. Al vrij snel vroeg men mij naar de clubavond van de SVS te komen, dat was toentertijd een hele onderneming voor een jongen van 16 jaar; nu lijkt dit onbegrijpelijk, maar zo'n veertig jaar geleden kwam je niet in cafés voor je acht-

tiende jaar. Niet zonder enige schroom stapte ik het zaaltje van Timpe op zo'n clubavond binnen. Na ongeveer een kwartier kon ik een stuk of twaalf schakers ontdekken. Dit lag niet aan mijn gezichtsvermogen, maar aan de dikke rook die door diverse mannen werd uitgeblazen en een grote Brabantse kachel die met slam gestookt werd. Als je vandaag de dag bij ons op het aankondigingsbord kijkt, zie je meteen wie de beste schakers van onze club zijn, die staan op dat bord praktisch allemaal bovenaan. Vroeger zag je dat ook, maar op een heel andere manier, namelijk de beste spelers hadden de beste borden en de mooiste stukken, minder goede spelers speelden met

* Een oude en recente opname van Sjef Gulpers, ongeveer 70 jaar schaker.

minder goed materiaal en de mensen op de laagste borden speelden op iets wat we nu zakformaat noemen. Door oorlogsomstandigheden veranderden we van lokaal en kwamen terecht in de "Amstel", twee doorlopende kamers hartstikke vol meubelen en piano. Als iemand naar het toilet wilde, moest de rest opstaan om voor die persoon de gang naar de wc mogelijk te maken. Aansluitend aan ons schaaikhome lag een van de drukst gebruikte kegelbanen van de hele omtrek. Wij raakten daar al gauw aan gewend, maar onze tegenstanders hadden er nogal wat moeite mee. Hiermede is ook verklaard waarom wij bijna alle thuiswedstrijden wonnen. Dat wij niet vaker kampioen geworden zijn lag ook

daaraan, dat wij dat bulderende geluid bij uitwedstrijden misten.' In het boek '75 jaar schaken in Limburg' haalde Sjef Gulpers een herinnering op aan een legendarische partij die een treffend beeld schetst van het schaken in de jaren zestig. Gulpers moest in het eigen clublokaal aantreden tegen Piet Gubbels en moest die partij winnen om de finale van het Limburgs kampioenschap te kunnen spelen tegen Alex Vinken. Maar er kwam geen beslissing die avond. De zaterdag daarna zou verder gespeeld worden. „Maar omdat ik een eigen zaak had en het op zaterdagen erg druk had, kwam ik ongeveer een uur te laat. Mijn tegenstander was vertrokken, want ik was toch te laat. Na enig zoeken vonden wij Gubbels en hij was bereid alsnog te spelen. Ik gaf de eerste zet af en wij waren bezig. Enkele malen bood Gubbels mij remise aan. Maar daar had ik niets aan. Ik moest winnen. Dus werd er doorgespeeld. Ten slotte heb ik de partij zelfs verloren. Achteraf bleek dat Gubbels van plan was geweest de partij direct op te geven als ik een bepaalde zet had afgegeven. Maar omdat ik iets anders op mijn briefje had staan, moest Gubbels wel doorspelen. Achteraf moet je lachen om dergelijke partijen, maar zulke zaken kwamen voor”.

Grootmeester dronken achter het bord

De schaaksport kwam afgelopen week op een ongebruikelijke wijze in het nieuws. Een grootmeester verscheen dronken achter het bord.

Als zich dat had voorgedaan in een partij om des keizers baard op een clubavond van een doorsnee schaakclubje (niet ondenkbaar, want later op de avond gaat een goed glas gerstenat er wel in) was het geen nieuws geweest. Maar nu ging het om een grootmeester in een groot en sterk bezet evenement. Het toernooi dat door dit incident ontsierd werd, was het 4e Kolkata Grandmaster Open in de miljoenenstad Kolkata (voorheen Calcutta) in India. De hoofdrolspeler: de 35-jarige Vladislav Tkachiev. Niet de eerste de beste. Met een rating van 2669 de nummer 58 van de wereld (een plaatsje achter de hoogst genoteerde Nederlander, Tiviakov). Onlangs won hij nog het Frans kampioenschap. In het toernooi in India was hij op rating de nummer vier van het deelnemersveld. In de derde ronde van het toernooi in India verscheen hij achter het bord en dat was al een hele prestatie op zich, gezien zijn toestand. Hij had op klaarlichte dag te

diep in het glaasje gekeken, wat zeggen we, véél te diep (een ooggetuige sprak van een toestand die eerder comateus leek dan dronken). Hij kon amper op zijn stoel zitten en viel een paar maal in slaap, zijn hoofd rustend op tafel. Er werd geprobeerd hem wakker te maken. Tevergeefs. De officials ter plaatse oordeelden op een gegeven moment dat hij niet in staat was om de partij voort te zetten. Na elf zetten werd hij afgevoerd. Zijn klok bleef doorlopen en hij ging door zijn vlag. Wegens tijdsoverschrijding ging het punt naar zijn tegenstander. Die zal zelden zo eenvoudig en op zo'n vreemde wijze hebben gewonnen. Nadat Tkachiev zijn roes had uitgeslagen, kreeg hij te horen dat de organisatie hem een officiële stevige reprimande had gegeven, maar hij mocht het toernooi wel voortzetten (hij eindigde als 30e met 6 uit 10; winnaar werd de Vietnamees Le Quang Liem met 8 uit 10). Dat zal hij gedaan hebben met het schaamrood op de kaken, want dit gedrag is schandig en Tka-

chiev mag blij zijn dat de organisatoren buitengewoon mild zijn geweest. Hij maakte al eens eerder dit soort strapatsen. Een schaker, zeker van dat niveau, dient zich goed te gedragen. Dat is een verplichting ten opzichte van organisatoren, andere deelnemers, sponsors en publiek. Op internet verscheen overigens een brief van GM Artur Kogan aan de organisatoren. Kogan en Tkachiev zijn al sinds hun jeugd goed bevriend. Kogan wil het gedrag van zijn kameraad niet goed praten, maar vraagt wel om begrip voor Vladislav (hij noemt hem Vlad). Hij is heel open: spreekt van een ernstige depressie en drankproblemen (wodka) die met veel inspanningen werden overwonnen met als kroon op het werk het be-

halen van het kampioenschap van Frankrijk eind vorige maand. Het is te hopen dat Tkachiev zichzelf niet nog eens in het openbaar zo zal vernederen.

Wie zich beter gedroeg in Calcutta, was Nigel Short, die 5e werd met 7 punten.

Short (2706) - Kostenko (2491)
4e Kolkata Grandmaster Open
2e ronde, 02-09-2009
1.e4 c5 2.Pf3 e6 3.g3 Pc6 4.Lg2 g6
5.d4 cxd4 6.Pxd4 a6 7.Pxc6 bxc6
8.o-o d6 9.c4 Lg7 10.Dd3 Ta7
11.Pc3 Pe7 12.Lf4 Td7 13.Tad1 Lb7
14.c5 d5 15.Tfe1 o-o 16.Ld6 dxe4
17.Pxe4 Te8 18.Db3 Pd5 19.Lf4
Pxf4 20.gxf4 La8 21.Pd6 Tf8
22.Lh3 Dh4
ZIE DIAGRAM

23.Txe6
Een mooie zet die wit voordeel geeft; nóg sterker en aantrekkelijker zou 23.Lxe6 zijn geweest, waarna bv. 23...Txd6 24.cxd6 fxe6 25.Dxe6+ Tf7 26.d7 of 23...fxe6 24.Dxe6+ Tdf7 25.Pxf7 Txf7 26.Te4 Lxb2 27.Td7 of 23...Ta7 24.Lxf7+ Kh8 23...fxe6 24.Lxe6+ Kh8 25.Lxd7 Dxf4 26.De3 Da4 27.b3 Dxa2 28.Le6 Dc2 29.Pf7+ Kg8 30.Td7 Db2 31.Pe5+ (1-0)

● Zondag 20 september a.s. gaat voor het jeugdschaak in Limburg het nieuwe seizoen van start. In Tegelen vindt dan het Herfsttoernooi van de Tegelse Schaak Vereniging plaats. Dit toernooi telt mee voor de Jeugd Grand Prix. Speeltempo: 10 minuten per persoon per partij. Aanmelden: 9.00 - 9.30 uur. Prijsuitreiking: circa 17.15 uur. Locatie: café-zaal Op de Heide, Spechtstraat 58, Tegelen. Bij de start van het nieuwe Limburgse Jeugd Grand Prix seizoen zal tevens de prijsuitreiking plaatsvinden van de Grand Prix van vorig seizoen, 2008-2009. De winnaars: categorie A/B Ruud van Meegen SV Leudal; cat. C Hidde Dijkstra GESS; cat. D Jesper Huibers SV Leudal; cat. E André Metonidze MSV-VSM; cat. F-H Max Warmerdam TSV Tegelen.

Lambert Nicolaes (Maastricht) 70 jaar lid

De 91-jarige Lambert Nicolaes uit Maastricht is 70 jaar lid van zijn vereniging in Maastricht en van de schaakbond. Hij werd, om precies te zijn, lid op 09-09-1939.

De heer Nicolaes herinnert het zich goed. „Toen waren ze net Polen binnengevallen”, weet hij, en met ‘ze’ worden uiteraard de Duitsers bedoeld. Lambert Nicolaes is (ere)lid van de Maastrichtse vereniging MSV-VSM en hij is lid van de eveneens in Maastricht gevestigde vereniging *Het Vrolijke Paardje*, een club voor senioren die op de maandagmiddag schaakt. Hij is de nestor van het schaken in Limburg. Niemand is al zo lang lid van een vereniging. „Een kwestie van geluk” vindt hij het dat hij op z'n 91e in vrij goede gezondheid verkeert („slechts af en toe een pilletje”). Achter het bord is Lambert Nicolaes een geduchte tegenstander. In de competitie van *Het Vrolijke Paardje* behoort hij al jaren tot een van de beste spelers. Afgelopen seizoen speelde hij 40

Uit handen van voorzitter Jos Uiterwijk van de vereniging MSV-VSM ontving de jubilaris een bloemetje. foto Jos Uiterwijk

partijen, waarvan er 35 in winst werden omgezet en 5 in remise eindigden. Nou willen we natuurlijk ook graag een partij van de jubilaris laten zien, want wat is een artikel over een schaker zonder dat we ‘werk’ van hem hebben kunnen bekijken? Maar wat? De keuze is zo oneindig groot bij iemand die al zeventig jaar schaakt. Heeft de heer Nicolaes zelf een voorstel?, zo luidde de vraag aan hem. Jawel, ooit, in 1946, won de Maastrichtenaar een schoonheidsprijs voor een partij en hij zou het mooi vinden als we die

bekroonde partij zouden afdrukken. Daar gaan we blind in mee. Als maestro Nicolaes die partij de moeite waard vindt, zal dat zeker zo zijn. De partij werd destijds gepubliceerd in het *Tijdschrift* van de Nederlandse schaakbond (het ledenblad). We nemen de partij daar uit over, inclusief het commentaar dat bij een aantal zetten genoteerd stond. De partij werd gespeeld in het Bevrijdingstoernooi van schaakvereniging *Het Anker* in *Momus* aan het Vrijthof te Maastricht, het clublokaal van deze vereniging.

Nicolaes speelde met wit tegen “Paris”. In het tijdschrift staat de naam Paris zo vermeld, dus tussen aanhaalingstekens; het is niet duidelijk wat daarmee bedoeld wordt; in ieder geval stelde de tegenstander zich onder deze naam aan de heer Nicolaes voor, zo zegt hij.

1.c4 Pf6 2.Pc3 c5 3.Pf3 g6 4.g3 b6
5.Lg2 Lb7 6.o-o Lg7 7.e3 Pe4 8.d4
Pxc3 9.bxc3 o-o 10.Db3 Dc7 11.a4
e6 12.La3 d5 13.dxc5 bxc5 14.cxd5
Lxd5

Sterker 14...exd5

ZIE DIAGRAM

15.c4!

Een diep berekend kwaliteitsoffer

15...Lxa1 16.cxd5 Lg7 17.dxe6 Pa6

Er dreigde in de eerste plaats 18.Pe5

met herovering van de kwaliteit

18.exf7+ Dxf7

Beter, hoewel niet helemaal voldoende, was 18...Kh8

19.Dxf7+ Kxf7

Op 19...Txf7 volgt eveneens 20.Pg5

20.Pg5+ Kg8 21.Ld5+ Kh8 22.Pf7+

Txf7 23.Lxf7

Wit heeft de keus!

23...Td8 24.Tb1

Met een pion meer bij goede stelling staat wit glad gewonnen

24...Td3 25.Lxc5 Pxc5 26.Tb8+ Lf8

27.Txf8+ Kg7 28.Tc8 Pxa4 29.Tc7

Zwart geeft op (1-0)

Het toernooi in Maastricht had ongeveer 60 deelnemers. Er werd ge-

speeld in kleine groepen die naar speelsterkte werden samengesteld. Men speelde verspreid over twee weekends. In de hoogste groep eindigden kampioen van Limburg Alex Vinken en Leon Lemmens beiden met 3 punten; via loting werd Vinken als nummer 1 aangewezen. Lambert Nicolaes werd winnaar van de 1e klasse B.

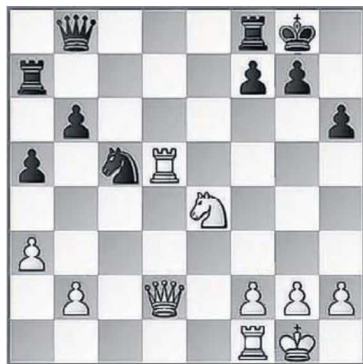

Karpov en Kasparov, wie kent ze niet?

Vraag op straat tien mensen om een naam te noemen van een speler uit de wereldtop schaken en negen van de tien zullen de naam Karpov laten vallen of die van Kasparov.

Althans, we zijn zo vrij om dat zo in te schatten. Een serieus onderzoek hebben we er uiteraard niet naar gedaan. Maar het is wat je om je heen hoort en ziet als het over schaken gaat. Karpov en Kasparov zijn namen die bij het grote publiek een bekende klank hebben. En ook van Fischer hebben de meeste mensen wel eens gehoord. Er zijn in de lange geschiedenis van het eeuwenoude schaakspel natuurlijk nog vele andere grootheden te noemen die aan de top hebben gestaan. Insiders kennen hun namen. Mogelijk lezen ze hun biografieën of spelen hun partijen na. Maar bij de 'buitenwacht' zijn ze niet of nauwelijks bekend. De nummer één op de wereldranglijst is op dit moment Topalov. Wel eens van gehoord? Ja, de insider wel. In de top tien staan verder achtereenvolgens Anand, Aronian, Carlsen, Kramnik, Leko, Radjabov, Ivanchuk, Gelfand en Morozevich. Wel eens van gehoord? Ja, de kenner wel. Voor de echte liefhebber zijn dit namen om de vingers bij af te likken. Maar

mensen die niet in het schaakwereldje thuis zijn, zal deze namen niet zoveel zeggen. Wat is dat toch waarom de beste schakers van de wereld van dit moment minder bekend zijn dan de grootheden van weleer? Het antwoord zit 'm in de enorme aandacht die het schaken ten tijde van de hoogtijdagen van mannen als Karpov en Kasparov in de media kreeg. Voor die belangstelling was ook alle reden. De strijd om het wereldkampioenschap werd uitgevochten in een tweekamp waarbij de regerend kam-

pioen het opnam tegen een uitdager die (vaak na een lange reeks toernooien en matches) dat recht had verworven. Legendarisch is de match Fischer-Spassky in 1972. De hele wereld volgde die strijd. En zo hebben Karpov en Kasparov ook heel wat van dit soort tweekampen gespeeld. Maar liefst vijf maal zaten ze voor een tweekamp om het wereldkampioenschap tegenover elkaar. Vijf matches, in totaal 144 partijen. Hun eerste match speelden ze in 1984, de laatste in 1990. Onvergetelijk is vooral die eerste WK-match. Dit werd een van de meest bizarre evenementen in de sportgeschiedenis doordat de president van de wereldschaakbond FIDE, Campomanes, de tweekamp besloot te beëindigen 'omdat de spelers na vijf maanden te vermoeid waren om door te gaan'. Het was wereldnieuws. Maar ook alle diepzinnige titatengevechten daarna tussen Karpov en Kasparov trokken veel aandacht van kranten, radio en televisie. Het was elke match weer een fascinerende botsing tussen twee totaal verschillende stijlen en karakters. Mensen die dat hebben meegemaakt, weten zich de namen Karpov en Kasparov nu nog goed te herinneren. Die zitten er vast in gebakken, ook bij de niet-schakers. Dat is dan ook de

reden dat velen nu nog steeds de namen van de beide K's zullen noemen als hen gevraagd wordt naar een naam van een topschaker. De afgelopen week waren de matadores weer in het nieuws. Ze speelden in Valencia een vriendschappelijke match, 'n soort jubileumtrefpen omdat het exact 25 jaar geleden was dat ze de eerste WK-tweekamp tegen elkaar speelden. Daar zaten ze weer. Hun natuurlijke haarkleur maakt plaats voor grijs (maar wie is uw rubriekschrijver om dáár iets van te zeggen?) Anatoly Karpov is inmiddels 58. Hij hoort niet meer bij de top-100 van de wereld. Gary Kasparov is 46. Hij trok zich 4,5 jaar geleden uit het wedstrijdschaak terug, bemoeit zich met de politiek in Rusland,

schrijft boeken en sinds kort werkt hij samen met Magnus Carlsen om deze 18-jarige Noor naar de nummer-1-positie te begeleiden. De 'reünie' tussen de grote K's in Valencia trok weer veel belangstelling. In hun topjaren gaven ze elkaar weinig toe. Van de 144 wereldkampioenschapspartijen won Kasparov er 21 en Karpov 19 terwijl er 104 in remise eindigden. Hoe zou het nu gaan? Het resultaat was ditmaal van ondergeschikt belang. Het was ook geen serieuze krachtmeting met normale bedenktijd, maar een serie rapid- en snelschaakpartijen. Kasparov won de rapidmatch met 3-1 en het snelschaak met 6-2. Maar het is ook niet zo dat de beide schaklegendes alleen nog op oude roem teren. Ze schaken - vooral Kasparov - nog ijzersterk. Het ligt overigens in de bedoeling dat ze elkaar nog eens bestrijden in december in Parijs. Kasparov (2812) - Karpov (2619) Tweede rapidpartij, 22-09-2009 **ZIE DIAGRAM** 22.Pf6+! (een ver doorgerekend paardoffer; zwart moet het paard wel nemen, want op 22...Kh8 volgt 23.Th5 en is het mat in enkele zetten) 22...gxf6 23.Dxh6 f5 24.Dg5+ Kh8 25.Df6+ Kg8 26.Txf5 Pe4 27.Dh4 Te8 28.Th5 f5 (1-0)